

Charles B n 

POSTOJI LI VEZA IZMEĐU *JUDITE* PJESNIKA ANNEA D'URF A
I MARULIĆEVE *JUDITE*?

Nedugo nakon poznata spjeva *Judita* Guillaumea Sallustea du Bartasa (1578) pojavila se u francuskoj knjiŹevnosti joŹ jedna *Judita* (1589), ovaj put iz pera pjesnika iz Foreza Annea d'Urf a.

Poznato je da je Du Bartasov spjev, djelo protestantske inspiracije, doŹivio golem uspjeh. Protestanti pod opsadom u svojim utvrđenim gradovima mogli su u Juditinu primjeru naći razloga za nadu. D'Urf ova *Judita* moŹe se učiniti odgovorom na Du Bartasovu: katolički pjesnik postaje glasnogovornikom gradova koje su ugroŹavali borci u sluŹbi reforme.

Njegova *Judita*, nedovršena (sadrŹi tek prva tri pjevanja) i netiskana (rkp. BN Paris, 12487), nije ipak ostala bez kritičke ocjene. Nadasve se nastojalo pokazati, opravdano, veze ove *Judite* s Tassovim *Oslobođenim Jeruzalemom*. No čini se da ne bi trebalo zapostaviti ni spone s Marulićem: Anne d'Urf  jedan je od prvih Francuza koji su prepjevali *Carmen de doctrina*; poznato je k tome da su u njegovu djelu pronađene zaćudne slićnosti s pjesnićkim opusom Marka Marulića.

Ni Anne d'Urf , kao ni Du Bartas, nije ostao neosjetljiv za remek-djela Źto su stizala iz Italije. Dok se u Du Bartasa nalaze odjeci iz Ariosta, u *Juditi* D'Urf a, koji je već bio prepjevao *Oslobođeni Jeruzalem*, osjeća se utjecaj Tassova djela. Uistinu postoji određena analogija između Betulije, koja biva oslobođena od napadaća uz pomoć BoŹju, i Jeruzalema, kojem izbavljenje od muslimanskih osvajaća donose kriŹarski vitezovi. Iz Tassova spjeva (Ćetvrto pjevanje) preuzima D'Urf  intervenciju paklenih sila koje potiću Holoferna da napadne Izrael kako bi ga podjarmio, baŹ kao Źto su se u *Oslobođenom Jeruzalemu* sile Pakla podigle da ugroŹe zapovjednika kriŹara Godfrida Bouillonskoga. Mnogi D'Urf ovi opisi (npr. Nabukodonzora, zapovjednika vojske Holoferna, ćeta koje polaze u osvajanja) podsjećaju na Tassove (iz Prvog i Sedamnaestog pjevanja); slićnosti su tako brojne da su neki kritičari u D'Urf u vidjeli »prevoditeljja Tassa«.

Takvu sliku potrebno je u dvojem ispraviti.

PoloŹaj opsjedateljja kao i opsjednutih gradova međusobno su suprotni. U jednom slućaju, krŹćani-kriŹari napadaju Jeruzalem, koji brane njegovi arapski osvajatelji; u drugom pak Nabukodonzorove ćete, potaknute paklenim silama, nasrću na utvrdu koja je vjerna Bogu. Nema dvojbe da je D'Urf  uvelike rabio Tassove opise da obogati svoj prikaz bitaka i vojskovođa, no brojne razrade građe, prije svega duhovne naravi, ne duguju niŹta Tassovu djelu - ali zato pokazuju bliskost s Marulićevom *Juditom*.

Spjev zapoćinje zazivom Duha Svetoga, slićno kao u Marulića, a ne invokacijom Muza, kao u Tassa. Anne d'Urf  opisuje, kao i Marulić, oholost i pretjerano ćastohleplje vojnih zapovjednika Arfaksata i Nabukodonzora. Vrlo

naglašeno on ističe Holofernovu ludost koja se sastoji u tome da se smatra jednakim Bogu: prikazuje kako on čak hoće zamijeniti sve bogoštovne obrede, umjesto svetih gajeva i oltara hoće postaviti svoje vlastite idole, hoće zbaciti čak i samoga Jupitera. Kao i Marulić, te sulude težnje francuski pjesnik popraća moralističkim refleksijama, u kojima kao da čujemo odjek Marulićevih.

Svesti D'Urféovu *Juditu* na parafrazu Tassa znači ograničiti se tek na prvu fazu radnje, sazivanje paklenih sila, i na ukrase koje je pjesnik preuzeo da bi popunio svoje opise. Time se zanemaruju moralistički aspekti — opis neizmjerne oholosti, pretenzija da se bude jednak s božanstvima, a nadasve moralističke refleksije koje pjesmi daju duhovni smisao.

Zaključak: Proučavanje *Judita* što su se pojavile u Francuskoj u 16. st. omogućilo nam je da potkrijepimo podudarnosti između pjesničkih opusa Marka Marulića i pjesnika iz Foréza Annea d'Urféa. Utvrdili smo da se one ne ograničavaju samo na prepjev Marulićeve *Carmen de doctrina*, niti na teme brojnih pjesama što čine glavninu rkp. 12487 Nacionalne biblioteke u Parizu. Druge pjesme Annea d'Urféa, kao *katreni* koji pokazuju znatnu sličnost s Marulićevim *Dobrim naucima*, ili *Histoire de sainte Suzanne*, koja točno ponavlja naslov druge Marulićeve epske pjesme, nukaju na nova istraživanja koja će potkrijepiti, ili obeskrijepiti, pretpostavku o tome da je pjesnik Anne d'Urfé poznavao Marulićevo djelo.